

POSTANOWIENIE

21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J.K. i R.R.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 21 lutego 2024 r., I ACa 1393/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz J.K. i R.R. po 2 700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 21 lutego 2024 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) związanego z wykładnią art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z motywem dwudziestym pierwszym

dyrektywy 93/13 i sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie, czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej klauzul przeliczeniowych tj. postanowień umownych odnoszących się do waloryzacji kredytu kursem waluty obcej, za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, obecnych w umowie o kredyt, w której wysokość kredytu jest ustalona w kwocie wyrażonej we CHF, i w konsekwencji wyeliminowania ich z umowy, kierując się zasadą utrzymania umowy w mocy oraz mając na uwadze postulat przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w przypadku braku nieuczciwych warunków umownych, prawidłowe jest dalsze wykonywanie umowy, bowiem po ich usunięciu, w wyniku zastosowania sankcji z art. 385¹ § 2 k.c., zobowiązanie pieniężne pozostaje nadal wyrażone we CHF, z oprocentowaniem wynikającym z tej umowy? Skarżący wskazał również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 189 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie J.K. i R.R. wniesli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne nie czynią zadość wymogom stawianym istotnym zagadnieniom prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w uchwale składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), wyjaśnił, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Stanowisko to odzwierciedla dominujący w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że w przypadku umowy kredytu denominowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy ani jako umowy kredytu walutowego w CHF (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22), ani jako umowy, w której kwota kredytu wyrażona byłaby w złotych polskich (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r.,

II CSKP 293/22). W judykaturze Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że eliminacja klauzuli przeliczeniowej w takiej umowie sprawia, iż nie wiadomo, jaką kwotę powinien wypłacić bank, skoro w umowie kwota kredytu określona jest w CHF, ale wypłata następuje w złotych, według kursu arbitralnie ustalanego przez bank. Oznacza to, że brakuje niezbędnego elementu konstrukcyjnego stosunku prawnego i niemożliwe jest jego uzupełnienie. Tego rodzaju skutek (sankcja), w skutkach tożsamy z nieważnością umowy, nie jest wynikiem konstytutywnego orzeczenia sądu a powstaje *ex lege* (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, oraz powołane tam orzecznictwo).

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się również ścisłe powiązanie ze sobą klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli *spreadu* walutowego. Klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron celem ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei klauzula *spreadowa* nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu przeliczeniowego i wynikającej z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji klauzule te składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm przeliczeniowy są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie byłoby zabiegiem sztucznym (zob. wyroki SN: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22; z 7 lutego 2024 r., II CSKP 1045/22; z 21 lutego 2024 r., II CSKP 225/23).

Skarga kasacyjna nie spełnia również kryteriów z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wykładnia art. 189 k.p.c. i interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy była już bowiem wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego. Uzależnienie powództwa o ustalenie od wystąpienia interesu prawnego należy pojmować elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej jego wykładni, konkretnych okoliczności danej sprawy, szeroko pojmowanego dostępu do sądów i tego, czy w drodze innego powództwa (powództwa o świadczenie) strona może uzyskać pełną ochronę (zob. wyroki SN: z 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11; z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 226/14; z 23 marca 2018 r., II CSK 371/17; z 26 maja 2021 r., II CSKP 64/21 oraz postanowienie SN z 12 lutego 2021 r., IV CSK 423/20). Jeżeli strona procesu cywilnego zamierza

uzyskać stabilne rozstrzygnięcie co do istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego będącego podstawą żądania zasądzenia świadczenia, co może dotyczyć zwłaszcza sytuacji, w których ze stosunku tego wynika większa liczba roszczeń lub jego ocena może mieć znaczenie dla wyniku innych postępowań sądowych między tymi samymi stronami, może – zgodnie z zasadą dyspozycyjności – żądać ustalenia prawa lub stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.). Ocena tego żądania znajdzie wówczas wyraz w sentencji i – w razie uprawomocnienia się wyroku – będzie korzystać z prawomocności materialnej na zasadach ogólnych (zob. postanowienie SN z 23 kwietnia 2021 r., II CSK 9/21 oraz uchwałę SN z 14 marca 2014 r., III CZP 121/13).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mariusz Łodko

[wr]

[SOP]